

направлене на досягнення стратегічних цілей підприємства. Проте вважати її складовою частиною фінансової стратегії занадто широко, оскільки для досягнення стратегічних цілей підприємство формує політику господарювання, яка має власні складові.

Також дослідники виділяють податкову політику як складову частину облікової, зокрема, проф. Я.В. Соколов виділив два види облікової політики: в цілях фінансового обліку та в цілях оподаткування. Лише їх гармонізація дозволить знівелювати негативний вплив податкових наслідків на господарську діяльність підприємства. Проте повна гармонізація цих політик можлива за умови повної гармонізації порядку визнання об'єктів бухгалтерського обліку за вимогами П(С)БО та ПКУ.

На основі аналізу підходів до трактування поняття “податкова політика підприємства” та дотримуючись позицій проф. Я.В. Соколова щодо місця податкової політики в системі політики господарювання, вважаємо, що під податковою політикою підприємства слід розуміти частину облікової політики, яка полягає у виборі суб'єктом господарювання методик, форм, способів організації та ведення бухгалтерського обліку податкових розрахунків відповідно до вимог ПКУ для складання і подання податкової звітності.

Від вдало сформованої податкової політики залежить не тільки фінансова забезпеченість підприємств вивільненими коштами, отриманими у зв'язку з оптимізацією системи оподаткування прийнятої на підприємстві, а й стратегія його розвитку на тривалу перспективу.

Отже, використання податкової політики підприємства є ефективним засобом оптимізації податкових платежів та забезпечення стійкого фінансового стану суб'єктів господарювання. Крім того, реалізація податкової політики є інструментом оптимізації податкового навантаження, який дозволяє більш ефективно використовувати наявні ресурси підприємства та досягти стратегічних цілей.

Література:

1. Лист Міністерства фінансів України “Про облікову політику” № 31-34000-10-5/27793 від 21.12.05 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58984&cat_id=34931.

2. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: [Монографія] / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 260 с.

УДК 657.1

Шмигель О.Є.,

к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ВЗАЄМОДІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

Держава за допомогою податкової політики не тільки формує джерела

фінансування суспільно необхідних витрат, реалізуючи фіскальну функцію податків, але і забезпечує створення належних передумов для структурної перебудови національної економіки України та її зростання. Проблеми оподаткування та організації податкового обліку традиційно привертають підвищену увагу науковців і практиків, оскільки в цій сфері перехрещуються інтереси держави, її регіонів з інтересами суб'єктів господарювання та громадян – платників податків.

Одним із основних завдань, які сьогодні постали перед науковцями, є розроблення шляхів зближення бухгалтерського і податкового обліку, з метою зменшення витрат праці облікових працівників. З часу прийняття Податкового кодексу, кількість відмінностей між бухгалтерським і податковим обліком істотно зменшилася, але тема взаємоузгодженості залишилась актуальною.

Поєднання бухгалтерського та податкового обліку – це одна із проблем, яка найбільше обговорюється сьогодні. Практично одностайно заперечувати проти податкового обліку як явища, фахівці не можуть, а виходу з наявної ситуації, який би влаштував усіх: і законодавців, і бухгалтерів, і теоретиків і практиків поки-що не знайдено. Чи означає це, що виходу взагалі не існує, і два обліки – сумна неминучість? На сьогодні фахівці з бухгалтерського обліку, власники та керівники одностайно стверджують, що ведення бухгалтерського обліку і податкових розрахунків неефективне, а державна податкова адміністрація нарікає на складність адміністрування і перевірки правильності платежів у бюджет.

Враховуючи важливість питання взаємозв'язку бухгалтерського та податкового обліку, ці проблеми порушувалися у працях і наукових доповідях М. Білухою, Ф. Бутинцем, С. Головим, М. Лучком, П. Хомином, В. Пархоменком. Кожен з авторів відстоює власний погляд щодо необхідності узгодження бухгалтерського та податкового обліку. Існуючі в різних країнах підходи до взаємоузгодження між бухгалтерським обліком та оподаткуванням суттєво відрізняються між собою. Міжнародний досвід засвідчує, що взаємозалежність між обліком і оподаткуванням не дає можливості досягти двох цілей одночасно. У світовій практиці найбільш поширені такі способи поєднання бухгалтерського та податкового обліку:

1) прибуток для оподаткування визначається на основі даних бухг. обліку;

2) фінансовий прибуток коригується згідно з податковим законодавством, і визначається прибуток для оподаткування.

Обидва способи передбачають узяття за основу даних бухгалтерського обліку. Для України найбільш привабливим є другий спосіб. Він передбачає формування бази оподаткування шляхом коригування фінансового прибутку на суму доходів і витрат, які з метою оподаткування віднімаються або додаються.

Розбіжності в даних обліках пояснюються різною спрямованістю і різними цілями фінансової та податкової звітності, однак незрозумілим і дискусійним залишається питання щодо абсолютного протилежного поєднання інформації, адже економічний ефект від цього не доведено жодним фахівцем у галузі бухгалтерського та податкового обліку. В результаті цих розбіжностей,

застосування обох обліків вимагає збільшення обсягів роботи бухгалтерів і податкових аудиторів.

Треба відзначити, що повне об'єднання бухгалтерського та податкового обліку не може бути здійснене тому, що вони мають різні цілі. Бухгалтерський облік має на меті надання достовірної інформації про фінансовий стан підприємства, податковий облік виконує фіскальний і регулятивні функції.

Саме тому певні розбіжності між цими обліками будуть існувати завжди. Поряд із цим бухгалтерський облік – це упорядкована система реєстрів із затвердженим планом рахунків й аналітичними даними, завдяки чому досягається дуже високий рівень об'єктивності фінансових показників. З метою уникнення додаткових вибірок для визначення реальної суми відстрочених податкових активів та відстрочених зобов'язань, податковий облік необхідно будувати на принципах і методах бухгалтерського обліку, які передбачені національними стандартами. У сьогоденних умовах на думку Е. Гейер одним з напрямів удосконалення облікової системи стає визначення розбіжностей між бухгалтерським і податковим обліком, виявлення шляхів їх можливої гармонізації, знаходження оптимальної моделі їх взаємодії, що буде адекватною економічній дійсності і задовольнятиме вимоги, що до неї висувуються.

Також на її думку, основними напрямками удосконалення взаємодії систем бухгалтерського обліку та оподаткування є, по-перше, завершення реформування системи бухгалтерського обліку, удосконалення П(С)БО з урахуванням положень МСФЗ, по-друге, внесення змін у податкове законодавство з метою гармонізації його з П(С)БО, узгодження понятійного апарату.

Це дозволить створити оптимальну систему взаємодії бухгалтерського обліку і оподаткування, основою якої буде коригування даних бухгалтерського обліку для цілей оподаткування прибутку. При цьому, в рамках такої системи можна формувати податкові реєстри, в яких будуть відображатись тільки відхилення прибутку для цілей оподаткування від бухгалтерського прибутку. [3, с.83].

Виходячи з викладеного, можна стверджувати, що бухгалтерський облік є основою для формування податкової бази. Їх зв'язок обмежується завданням визначення величини податкової бази. Податкова система перебуває в стані формування. Взаємодія бухгалтерського та податкового обліку потребує подальшого дослідження практиків та змін і удосконалень з боку держави на законодавчому рівні.

Література:

1. Закон України Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Гейер Е. Удосконалення механізму взаємодії систем бухгалтерського обліку та оподаткування / Е. Гейер // Економічний аналіз: збірник наукових праць. – 2011. – №9 (ч.1). – 426с.